№ 24. Dodatek osobny przy Gazecie lwowskiej

z dnia 16. Sierpnia 1862.

O czynnościach Wydziału krajowego.

II.

(Ciąg dalszy.)

(Obacz Nr. 23. Dodatku osobnego z r. 1862.)

Na udzielone przez p. Wice-Prezydenta wyjaśnienia zauważali Delegaci Wydziału krajowego:

Według reskryptu Prezydyum krajowego z dnia 26. czerwca 1861. l. 6.048. którym uwiadomiono Wydział krajowy o rozporządzeniach ministeryalnych z dnia 17. maja i 5. czerwca 1861. do ll. 3.384 i 3.781/M. St., ma stosownie do myśli wys. Ministerstwa Stanu dotychczasowa kompetencya władz politycznych w sprawach oświecenia krajowego, kościoła i szkół, podwód, zaopatrywania i kwaterunków wojskowych, aż póki w konstytucyjnej drodze zmiana nie nastąpi, nienaruszoną pozostać; a reprezentacyi krajowej o tyle tylko wpływ na to przysłużać ma, o ile do tych celów fundusz krajowy się przyczynia, albo ile dawne organa stanowe na nie wpływ wywierały, w którymto ostatnim względzie żadna zmiana zajść nie ma.

W tem tłumaczeniu statutu krajowego przez wysokie Ministerstwo Stanu widzieli Delegowani stosownie do brzmienia swej deklaracyi, podanej do protokołu rozpraw Kommissyi z dnia 6. lipca 1861. ograniczenie postanowień statutu krajowego a szczególnie §. 18. tegoż statutu, i obawy tej uspokoić nie mogą nawet udzielone właśnie przez pana Wice-Prezydenta wyjaśnienia.

Przedewszystkiem zauważać trzeba, że w §. 18. statutu krajowego te sprawy, na które reprezentacya krajowa tylko pod warunkiem przyczyniania się z funduszów krajowych wpływ ma wywierać, szczegółowo są wymienione, a to pod I. ad 2. i 3.; gdyby więc ten warunek, wpływ reprezentacyi krajowej ograniczający, miał być i na inne w §. 18. wymienione sprawy rozciągnionym, toby się to mogło stać tylko w drodze konstytucyjnej.

Twierdzenie, że w §. 18. statutu krajowego oznaczone są te sprawy, do których reprezentacya krajowa ma kompetencyę prawodawczą, jest wprawdzie słusznem, lecz Delegaci nie mogą się zgodzić z wyprowadzonem stąd wnioskowaniem, jako reprezentacya krajowa, a odnośnie Wydział krajowy. nie posiada działalności administracyjnej i wykonawczej w sprawach w §. 18. wymienionych. Nie można nie zauważać, że według ustępu 4. §. 18. wszystkie rozporządzenia, tyczące się budżetu i składania rachunków krajowych, tak

a) co do przychodów krajowych z **zarządu** majątku do kraju **należącego**, z podatków na cele krajowe, i z użycia kredytu krajowego, jak

b) co do wydatków krajowych zwyczajnych i nadzwyczajnych, również jako sprawy krajowe uznane zostały, i że tem samem podług tego ustępu wynikłości z przekazanych Wydziałowi krajowemu §. 26. statutu zwyczajnych **czynności administracyjnych**, co do **majątku krajowego**, **funduszów krajowych** i **zakładów**, jako sprawy krajowe prowadzone być mogą.

Delegaci Wydziału krajowego już na posiedzeniu Kommissyi z 6. lipca 1861. rozwinęli swe zdanie, co pod majątkiem krajowym ze względu na §. 20. statutu krajowego rozumieć należy, i podług ich zapatrywania nie podlega żadnej wątpliwości, że majątek funduszu kościelnego i szkolnego stanowi znaczną część majątku krajowego, będącego wedle pochodzenia jego lub przeznaczenia własnością Galicyi i Krakowa; gdyby więc sprawy szkolne i kościelne zostały z zakresu działania reprezentacyi krajowej a odnośnie Wydziału krajowego wyjęte, lub gdyby wpływ jej został przywiązanym do przyczyniania się z funduszów krajowych, który warunek w statucie krajowym się nie znajduje, a co według powyższego zdania Ministerstwa zamierzonem być ma, wtenczas trudno utrzymywać, jakoby zakres działania reprezentacyi krajowej, a względnie Wydziału krajowego nie był przez to ścieśnionym.

Delegaci widzą się zobowiązanymi nawet i po wyjaśnieniu danem przez pana Wice-Prezydenta, obstawać tak przy swem zdaniu, rozwiniętem na posiedzeniu Kommissyi z dnia 6. lipca 1861. jako i przy uczynionem podówczas zastrzeżeniu przeciwko wszelkiemu ścieśnieniu zakresu działania, przysłużającego wedle ducha i brzmienia statutu reprezentacyi krajowej i Wydziałowi krajowemu, któreto ścieśnienie z ministeryalnych rozporządzeń z 17. maja, 5. czerwca i 17. sierpnia 1861. do ll. 3.384, 3.781 i 5.184 wyprowadzonem być mogło.

Co się zaś tycze funduszów krajowych, mających być przez Wydział krajowy objętemi, zgadzają się Delegaci z tem zdaniem, ażeby, jak długo względem czynności, na które łożone są wydatki z tych funduszów, w prawnej drodze nic innego postanowionem nie zostanie, te tak długo podług dotychczasowych prawnych przepisów prowadzonemi były.

Uwaga Delegatów, dotycząca spostrzeżonej w ministeryalnem rozporządzeniu kumulacyi funduszu domestykalnego z funduszem krajowym, po danem teraz wyjaśnieniu sama przez się odpada.

Jeżeli w Galicyi istnieją w samej rzeczy takie fundusze i zakłady, którychby właściwość jako funduszów i zakładów krajowych od razu niewątpliwą się nie okazywała, to nie można nic zarzucić ani przeciw obustronnym roztrząsaniom i badaniom istniejących rzeczowych i prawnych stosunków, ani też przeciwko porozumieniu się Kommissyi w celu ustalenia ingerencyi władz rządowych i uchylenia przeszkód w toku czynności przy przejściu funduszów i zakładów tych w administracyę Wydziału krajowego. —

Jest to wprawdzie zupełnie uzasadnioną uwagą, że inkamerowane dobra pierwiastkowo rozmaite miały przeznaczenia; niemniej przeto pozostaje niezaprzeczoną, na prawie publicznem i statucie krajowym opartą prawdą, że właściwość ich bez względu, czy one w pierwiastkowem swem przeznaczeniu były właściwemi dobrami koronnemi, służą-

cemi do opędzenia kosztów utrzymania dworu, czy też majątkiem Państwa w celu pokrycia kosztów administracyi politycznej i wykonywania sądownictwa, czy też wreszcie były dobrami zakładów dla celów dobroczynnych, dla kościoła, szkół, że ten ich przymiot przez zaszłe w administracyi zmiany, t. j. przez inkameracyę zmienionym być nie mógł, i że przez to dobra te stanowią znaczną część tego majątku, którego utrzymanie jako majątku krajowego, będącego wedle pochodzenia lub przeznaczenia swego własnością Galicyi i Krakowa, według §. 20. statutu powierzonem jest pieczy reprezentacyi krajowej, i którego zwyczajna administracya §. 26. powierzoną jest Wydziałowi krajowemu.

Jeżeli nawet, jak napomknął p. Wice-Prezydent, powód i usprawiedliwienie inkameracyi w tem upatrywać należy, że Skarb Państwa ponosi koszta administracyi politycznej i sądowej w kraju, to nie można tego pominąć, że ta ostatnia administracya jeśli nie całkiem, to w większej części koszta utrzymania swego opędzać się zdaje istniejącemi z dawna stemplami, taxami i opłatami od czynności prawnych, i że najznaczniejsza część skarbu publicznego powstaje z bezpośredniego opodatkowania kraju, przyczem się nie uwzględnia dochodów z dóbr, w tym kraju koronnym inkamerowanych.

Poruszona przez Delegatów na posiedzeniu z dnia 6. lipca 1861, kwestya względem określenia pojęcia „co się ma rozumieć pod majątkiem krajowym?“ w oświadczeniu p. Wice-Prezydenta podobnie nie jest rozwiązaną, jak nie zostało obalonem dane przez Delegatów temu pojęciu znaczenie szczególnie względem dóbr inkamerowanych i innych nieruchomości własnością Galicyi będących, a ważność i doniosłość przedmiotu tego jeszcze tem widoczniej wystąpi, jeśli kiedyś zajdzie zmiana w rozkładzie podatków na pojedyncze kraje koronne, mianowicie jeżeli ten rozkład odbywać się będzie na podstawie systemu kwotalnego.

Co się zaś tycze prywatnych fundacyj, to nie chcąc w niczem uprzedzać wynikłości kommissyonalnych obrad, Delegaci czują się obowiązanymi już teraz wyrazić swe zdanie, że co do wszystkich prywatnych fundacyj, dobro kraju koronnego na celu mających staranie około ich utrzymania, jako też administracya majątku, o ile ta aktami erekcyi nie jest właściwym osobnym powierzona organom, przypaść powinny według statutu krajowego Reprezentacyi krajowej, a względnie Wydziałowi krajowemu.

Również nie znajduje Wydział krajowy, ażeby wypowiedziana w pismie prezydyalnem z 26. czerwca 1861, l. 6048 zasada, że kontrola nad temi funduszami krajowemi, których przychody wraz z monarchicznemi podatkami wpływają, pozostać ma i nadal przy c. k. Izbie obrachunkowej ze statutem krajowym się zgadzała; bo tym sposobem kontrola nad wszystkiemi niemal funduszami, a właściwie nad wszystkiemi częściami, fundusz krajowy składającemi, zostałaby się przy c. k. Izbie obrachunkowej, podczas gdy ordynacya krajowa bez żadnego ograniczenia przekazuje ją Wydziałowi krajowemu.

Co się tycze spraw krajowych, rozróżnić wypada trzy stadya tychże, a to:

1. stadyum prawodawcze, które niezaprzeczenie Sejmowi krajowemu przynależy;
2. administracyjne, zawierające prawo samodzielnego zarządu funduszów, t. j. niepodległości w ekonomicznem zawiadowaniu i obrocie, a względem którego Wydział krajowy władzom rządowym żadnego wpływu przyznać nie może; nakoniec
3. stadyum wykonawcze, które przy organach rządowych o tyle zostaćby powinno, o ile postanowieniami statutu krajowego nie zostało Wydziałowi krajowemu przekazanem.

Gdyby więc Wydziałowi krajowemu nie przyznano zupełnego zawiadowania i kontroli nad funduszami krajowemi, w takim razie administracyjny jego zakres działania ad 2. zostałby ograniczonym jedynie tylko na prawo assygnowania.

Tak scieśniony zakres działania nie da się wyprowadzić ze statutu krajowego. Wydział krajowy owszem uważa za konieczne, zastrzedz sobie to stanowisko, że nawet postawionym w granicach preliminarzy żądaniom władz rządowych, tylko za poprzedniem uznaniem potrzeby i korzyści tychże odpowiedzieć winien będzie.

Ponieważ postawione przez Delegatów Wydziału krajowego zasadnicze pytania praktycznie rozwiązane być mogą przy rozprawach nad pojedynczemi częściami składowemi i rubrykami funduszów i zakładów krajowych, przyczem zarazem może daną być sposobność do usunięcia zachodzących trudności; przeto zgodzili się wszyscy członkowie Kommissyi na wniosek p. Wice-Prezydenta najprzód rozpocząć specyalne rozprawy, i przytem zachodzące stosunki wszechstronnie ocenić.

Przed rozpoczęciem właściwych rozpraw wniesiono jeszcze następujące uwagi, nad początkiem i celem funduszu krajowego.

Do zestawienia wydatków krajowych w osobnym preliminarzu krajowym i dostarczania z kraju środków na pokrycie tychże przystąpiono bez wahania się, gdyż w publikowanej, chociaż nie weszłej w życie ustawie konstytucyjnej dla Galicyi z dnia 29. września 1850 r. wyraźnie wypowiedzianem zostało zestawienie budżetu krajowego i dostarczanie przez kraj odpowiednich środków.

Wydatki w następujący sposób bliżej oznaczone zostały:

I. Dekretem z dnia 21. sierpnia 1851, l. 18239/664 (rozporz. prezyd. kr. z dnia 26. sierpnia 1851, l. 7706).

1. Wydatki stanowego funduszu domestykalnego;
2. „ na zakłady podrzutków;
3. „ „ „ położnic;
4. „ „ „ obłąkanych;
5. „ „ „ szczepienia ospy;
6. „ „ zniesienie ciężarów gruntowych;
7. „ „ kwatery żandarmeryi;
8. „ „ zakłady humanitarne;
9. „ „ budowlę dróg krajowych lądowych;
10. „ „ „ „ „ wodnych.

II. Dekretem z dnia 5. marca 1852 do l. 527/18, (Prezyd. kr. z dnia 11. marca 1852 l. 2241).

11. Koszta konskrypcyi;
12. „ rekrutacyi;
13. Wydatki na transporta wojskowe;
14. Premia za zabite drapieżne zwierzęta;
15. Utrzymywanie znaków granicznych;
16. Obławy krajowe;
17. Wydatki na podwody;
18. Koszta odstawienia podejrzanych osób;
19. Zapomoga podupadłych poddanych.

III. Dekretem z dnia 24. listopada 1852, l. 30798/1376 (Prez. kr. z dnia 9. grudnia 1852, l. 11266).

20. Koszta kuracyi i zaopatrywania chorych;
21. Wydatki na domy poprawy;
22. Wydatki na wywłaszczenie gruntów pod kolej żelazną rządową;
23. Kwaterunki wojskowe;
24. Konkurencya marszowa.

Wymienione pod 6. i 22. wydatki (Indemnizacya i Budowa kolei żelaznej) zostały wyłączone, i utworzono dla nich osobne działy obrachunkowe: wszystkie inne wydatki mają stanowić tytuły wydatków funduszu krajowego. A ponieważ wymienione od 1. do 5. zakłady mają osobne swoje fundusze, przeto odnośne wydatki ciężą o tyle tylko na funduszu krajowym, o ile własne środki nie wystarczają.

Istniejące osobne fundusze mają wraz z majątkami swemi stanowić wprawdzie samodzielne, lecz całkowitujące części funduszu krajowego.

Ażeby temu nowo-utworzonemu funduszowi krajowemu zapewnić wszystkie warunki korzystnego rozwinięcia się, uznało wysokie Ministerstwo spraw Wewnętrznych za stosowne, dekretem z d. 12. grudnia 1853 do l. 23.633/1.279 obwieścić zasady, które przez władze centralne zostały zestawione dla uregulowania administracyi wprowadzonego w życie funduszu krajowego, oraz zawezwało władze krajowe, ażeby po oględnem rozpatrzeniu celów i środków, tudzież osobnych działów funduszu krajowego, jakoteż istniejących właściwych krajowi koronnemu stosunków, które przy praktycznem zastosowaniu tych zasad mają być uwzględnione, wygotowały projekt do instrukcyi dla władz sobie podległych, ułożyły normy postępowania, i też do dalszego osądzenia i porównawczego ocenienia przedłożyły.

Tymczasem poczyniono zarządzenia, które miały wpłynąć na dalszy korzystny rozwój tej nowej instytucyi: i tak zarządzono rozporządzeniem prezydyalnem galicyjskiej krajowej Dyrekcyi Skarbu z dnia 26. września 1853. l. 9.101 dla funduszu krajowego tymczasowe prowadzenie osobnych dzienników od 1. listopada 1853. zacząwszy, do czasu, w którymby nastąpiło stanowcze uregulowanie rachunkowości w lwowskiej Kassie Głównej krajowej i we wszystkich kassach zbiorowych w Galicyi, a w krakowskiej filialnej Kassie krajowej przyzwolono na dalsze prowadzenie dziennika, na dniu 1. lipca 1852. rozpoczętego.

Z początku całe królestwo Galicyi i Lodomeryi miało jeden tylko fundusz krajowy i przedkładano tylko jeden budżet krajowy.

Wysokie Ministerstwo spraw wewnętrznych dekretem z dnia 24. listopada 1852. do l. 30.798/1.376 (Prezyd kr. z 9. grudnia 1852. l. 11.266) wydając formularz budżetu krajowego orzekło, że z powodu właściwych stosunków na rok 1854. dla królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Księstwem Krakowskiem mogą być wygotowane dwa osobne preliminarze.

Po wyłączeniu sześciu cyrkułów zachodnich Galicyi, które wraz z W. Księstwem Krakowskiem złączone zostały w jeden okręg administracyjny, została i administracya funduszu krajowego na dwie części podzieloną, i na rok 1855. sporządzono już dwa preliminarze.

Rachunkowość jednej części przeszła na krakowską filialną kassę krajową, gdzie z początku prowadzono ją zapomocą podwójnych dzienników, t. j. jednego dla W. Księstwa Krakowskiego, i jednego dla zachodniego okręgu administracyjnego, które jednak od 1. maja 1854. zlały się w jeden dziennik, co następnie rozporządzeniem ministerstwa skarbu z dnia 3. sierpnia 1856. do l. 5.939 zatwierdzonem zostało.

Po zamknięciu tych rozpraw przystąpiło wys. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych do zatwierdzenia przedłożonych przez pojedyncze kraje koronne instrukcyj, i zatwierdziło najprzód rozporządzeniami z dnia 17. lutego 1856. i 29. sierpnia 1856. do ll. 538 i 18.722 instrukcyę dla zawiadowania funduszem krajowym w okręgu administracyjnym krakowskim, którą tamtejszy rząd krajowy rozporządzeniem z dnia 28. września 1856. do l. 26.526 z dniem 1. listopada 1856. w życie wprowadził.

Dla okręgu administracyjnego lwowskiego zatwierdziło wys. Ministeryum przedłożoną sobie instrukcyę dekretem z d. 20. maja 1857. do l. 3.803, która rozporządzeniem Namiestnictwa z dnia 13. czerwca 1857. do l. 17.499 na dnia 1. sierpnia 1857. w życie wprowadzoną została.

Zniesieniem podziału kraju na dwa okręgi administracyjne obadwa fundusze krajowe zlały się w jeden, a rachunkowość ich zkoncentrowaną została w lwowskiej Kassie Głównej krajowej.

Po tem skreśleniu genezy funduszu krajowego przystąpiono do odczytania instrukcyi dla lwowskiego okręgu administracyjnego. Jako punkt wyjścia dla rozpraw przyjęto instrukcyę względem zawiadowania funduszem krajowym lwowskiego okręgu administracyjnego, wygotowaną wedle zasad orzeczonych przez wys. Ministerstwo spraw wewnętrznych w dekrecie z dnia 12. grudnia 1853. do l. 23.633, a przez tożż Ministeryum na dniu 20. marca 1857. l. 3.803. potwierdzoną.

Po jej odczytaniu zauważali Delegaci Wydziału krajowego co następuje:

Tak przedstawienie szczebłów rozwoju, które ta gałęź administracyi aż do osiągnienia znanego obecnie stadyum przebyła, jakoteż i podgląd na zawarte w odczytanej właśnie instrukcyi postanowienia dostatecznie dowodzą, że służące im za podstawę warunki za normę obecnie służyć nie mogą.

Jakkolwiek przeto statut krajowy, i wydane później względem oddania funduszów krajowych Wydziałowi krajowemu przepisy wykonawcze, unieważniają tę instrukcyę w jej najżywotniejszych punktach, wszakże pominąć nie można tych nielicznych punktów, któreby i teraz jeszcze moc obowiązującą mieć mogły. Jest więc rzeczą pożądaną poddać pojedyncze oddziały instrukcyi pod scisłe badanie, i wyciągnąć z niej wszystko, co tylko wpłynąć może na korzystne rozwinięcie się skarbowości krajowej.

W instrukcyi rozróżnić się dadzą cztery rozdziały:

I. O celu i częściach funduszu krajowego.

II. O administracyi tegoż funduszu.

III. O obrocie kassowym i rachunkowości funduszu.

IV. O czynnościach przypadających na władze kontrolujące.

Ad I. Z jasno orzeczonej istoty funduszu krajowego, który ma przeznaczenie pokrywania wszystkich na cele krajowe potrzebnych wydatków częścią z własnych dochodów krajowych, częścią z innych na ten cel przeznaczonych środków, wynika sam przez się dla Reprezentacyi krajowej, jako dla organu wyszłego z zaufania kraju i temuż odpowiedzialnego obowiązek, nie tylko utrzymania

majątku krajowego w tym stanie, w jakim go objęła, lecz także starania się o jak najlepsze tegoż powodzenie przez otwarcie nowych źródeł dochodu, uzyskanie nowych praw, i jak największą gospodarność.

Nienaruszalność ogółu funduszu krajowego i części jego składowych jest zresztą materyalnie w drodze prewencyjnej zabezpieczoną; gdyż budżet krajowy, który władze przyzwoite corocznie układać mają, nie tylko wskazuje jak najdokładniej system ekonomiczny, którego się trzymać należy, ale razem naznacza granice zakresowi działania.

W celu jednak uwzględnienia zarazem formalnych warunków porządku ekonomicznego, byłoby na swojem miejscu, oznaczyć bliżej urządzenie rachunkowości funduszów i podział pojedynczych tytułów.

Co się tycze (wymienionych w §. 10.) całkowitujących części funduszu krajowego, to w peryodzie przejścia będzie uważanym za normę teraźniejszy stan faktyczny, jak tenże po złączeniu obudwóch funduszów krajowych się przedstawia, i w protokole pierwszym Kommissyi z dnia 6. lipca 1861 wykazanym został.

Ad II. Rozdział ad II. dotknięto tylko ogólnikami, gdyż kierownictwo i administracya funduszu krajowego i jego części składowych przechodzą na organa krajowe, które postępować będą podług postanowień statutu krajowego i przepisów w drodze konstytucyjnej wychodzących.

Co się zaś tycze ingerencyi władz rządowych, to się zdało Delegatom koniecznem, dotknąć ustępu §. 13., według którego urzędy obwodowe i powiatowe o tyle tylko na fundusz krajowy wpływ wywierać mają, o ile są obowiązanemi do wypełnienia rozporządzeń Namiestnictwa.

Ponieważ wstępujący na miejsce c. k. Namiestnictwa Wydział krajowy nie ma na prowincyi żadnych podwładnych mu organów, dla wykonania administracyjnych zarządzeń, przeto współdziałanie czynnych teraz organów nadal niezbędnem się okazuje.

Wynikłości takiego stosunku są dla Wydziału krajowego nadzwyczaj ważne; i dlatego zdaje się Delegatom koniecznem, żądać wyraźnego zapewnienia, że wzmiankowanym Urzędom podwładnym dobitnie nakazano zostanie, wszystkim od Wydziału krajowego wprost do nich wystósowywanym żądaniom z uprzejmą gotowością zadość czynić; przyczem jednak ma być Wydziałowi krajowemu pozostawionem, w szczególnie ważnych wypadkach dostrzeżonego oporu, lub kiedybądź wreszcie tego potrzeba będzie, żądać wdania się lub współdziałania c. k. Namiestnictwa.

Dalej należy uważać jako niezbędnie potrzebne współdziałanie c. k. władz finansowych w tych sprawach, które mają styczność z obrotem pieniężnym funduszu krajowego.

Chodzi zaś tu nie tylko o uprzejmą uczynność służbową, która w ogóle zawsze oczekiwaną być powinna, lecz o takie dokładnie oznaczone czynności urzędowe, które są zdolne ułatwiać działania Wydziału krajowego, i na które Wydział w interesie służby publicznej mógłby się z zupełną pewnością spuścić: szczególnie ważnem jest to pod względem wykazów, które Wydziałowi krajowemu przez władze finansowe corocznie przedkładane być mają, a które poszczególniono już przy rozprawach o oddaniu funduszu indemnizacyjnego.

ad III. Co się tycze rozdziału III., postanowienia w nim zawarte powinny skutkiem nowych stosunków, gdy w miejscu Namiestnictwa Wydział krajowy wywiera wpływ na obrót kassowy i rachunkowość, uledz zmianie, wprowadzającej czynności na zupełnie nowe tory.

Ze względu na istniejące przepisy o organizmie kassy i kontroli, zdało się Delegatom, że przy urządzeniu rachunkowości rozpatrzonym powinien być nie tylko stosunek nowego czynnika t. j. Kassy krajowej do c. k. Kass Głównych krajowych we Lwowie i Krakowie, ale także i stosunek jej do reszty władz rządowych.

Delegowani więc wnieśli, co następuje:

„Podług obecnego systemu rachunkowego koncentruje się cały obrót funduszu krajowego w lwowskiej Kassie Głównej krajowej tak, że pod względem funduszu krajowego krakowska c. k. Kassa Główna krajowa we względzie do lwowskiej działa tylko jakoby prosta kassa zbiorowa.“

„Mająca się więc urządzić we Lwowie nowa Kassa krajowa wejdzie ze znajdującą się tamże Kassą Główną krajową w bezpośredni związek rachunkowy według postanowienia przytoczonego wyżej dekretu.“

„Widocznem jest, że wszystkie we Lwowie, jako w miejscu, gdzie się znajduje Kassa krajowa, wpływające przychody i rozchody funduszu krajowego, za pośrednictwem ustanowionego w tym celu organu t. j. Kassy krajowej realizować się mają, i że według tego Wydział krajowy podobnie nie będzie potrzebował wydawać assygnacyj na zrealizować się mające przychody i wydatki do c. k. Kassy Głównej krajowej, jak również taż sama c. k. Kassa nie będzie nigdy potrzebowała zastępować Kassę krajową, jako znajdującą się w miejscu przy zrealizowaniu takich obrotów pieniężnych.“

„Dalej uznanem musi być jako konieczność, z natury rzeczy wypływająca, że istniejące we Lwowie kassy funduszu podrzutków i zakładów położnic i obłąkanych, powinny wejść w bezpośredni z Kassą krajową związek.“

„Co się zaś tycze uskutecznienia obrotu na rachunek funduszu krajowego poza obrębem miasta Lwowa, to istniejący obecnie system nadal ważnym pozostanie, i na przyszłość przychody i rozchody mają być realizowane przez istniejące organa rządowe t. j. przez kassy zbiorowe, (krakowską Główną Kassę krajową) i urzędy podatkowe, cała zaś rachunkowość tych obrotów koncentrować się ma w c. k. Kassie Głównej krajowej.“

„Ponieważ realizowanie wszystkich, funduszu krajowego i jego części składowych dotyczących przychodów i rozchodów, odbywać się może tylko za assygnacyą Wydziału krajowego, jako władzy właściwej; przeto jest widocznem, że te zamiejscowe organa rządowe otrzymywać powinne stosowne rozporządzenia assygnacyjne: w jaki zaś sposób to najzręczniej dałoby się uskutecznić, to się okaże z tego, co następuje.“

„Rozważywszy stosunek Kassy krajowej do Kass rządowych (co do Kassy Głównej krajowej krakowskiej, do kass zbiorowych i urzędów podatkowych), widzimy, że wszystkie te organa czynności funduszu krajowego dotyczące wykonują w zastępstwie, a więc tem samem z ramienia Kassy krajowej, przeto, że działają w tym kierunku jako kommissyonaryusze Kassy krajowej (t. j. kommitentki).“

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Odpowiedzialny Redaktor **Adolf Rudyński.** Z c. k. galic. Drukarni rządowej.